

МОЛОДІЖНІ ЦЕНТРИ В УКРАЇНІ

ДОСВІД
ПЕРЕДУМОВИ
ПРИКЛАДИ
СТВОРЕННЯ

КИЇВ • 2017

Дизайн інтер'єру від Дмитра Райфшнайдера та urban.te

Що таке молодіжний центр?

Молодіжний центр – установа (у великих містах – мережа місцевих філій), робота якої спрямована на створення належних умов для розвитку молоді, надання широкого спектру послуг молодим людям, забезпечення їх змістовного та якісного дозвілля.

Метою молодіжних центрів є:

- громадянська освіта молоді через участь у суспільній діяльності;
- національно-патріотичне виховання;
- розвиток волонтерства та мобільності молоді;
- реалізація творчого потенціалу молодих осіб;
- плекання здорового способу життя;
- сприяння зайнятості молоді у вільний час та молодіжному підприємництву.

Принципи роботи молодіжних центрів, зокрема у ЄС:

1. Організувати дозвілля молоді людини в позанавчальний час – навіть якщо вона прийшла просто поспілкуватися з однолітками.
2. Центр має бути розташований у межах мікрорайону, щоб юнацтво могло дістатися туди в будь-який час без батьків.
3. Центр має бути доступним, робочі години – зручними для молоді, а заняття в ньому – безкоштовними.
4. Ті, хто не може відвідувати професійні заняття через обмежені можливості тощо – можуть навчатися цьому ж в центрі.
5. Дозвілля організовується не лише підлітків, але й дітей та дорослих (освіта протягом усього життя).

Міжнародний досвід

2008 року **Європейський керівний комітет у справах молоді (CDEJ)** затвердив проект з просування Європейських молодіжних центрів Ради Європи, як інструментів запровадження стандартів та прикладів належних практик у сфері молодіжної політики.

Основними інструментами Ради Європи для обміну знаннями та сприяння мережевій співпраці між молодіжними центрами є:

- **Знак якості Ради Європи для молодіжних центрів**, що надається молодіжним центрам, що відповідають стандарту (The Council of Europe Quality Label for Youth Centres);
- **Європейська платформа молодіжних центрів (European Platform of Youth Centres)**, що забезпечує мережеву співпрацю серед центрів, відзначених знаком якості Ради Європи. Станом на 2017 рік об'єднує 9 центрів з 9 країн.

Перспективи, що надають Знак якості та Європейська платформа молодіжних центрів:

1. Можливість молодіжним центрам приєднатися до запровадження цінностей та політичних пріоритетів Ради Європи.
2. Заохочення розвитку якості серед молодіжних центрів (на основі визначених стандартів до підходів у сферах освіти і політики Ради Європи).
3. Можливості міжнародної мережевої співпраці та молодіжних обмінів (з умовами для розміщення учасників).
4. Просування стандартів якості у сфері неформальної освіти і міжнародної молодіжної роботи.

Детальніше:

http://www.coe.int/t/dg4/eucb/Programme/QualityLabel_en.asp

Європейські мережі молодіжних центрів

Європейська Мережа Молодіжних Центрів для міжнародного та міжкультурного навчання (EYCN)

European Network of Youth Centers for international and inter-cultural learning –
<http://eycn.org/>

14 країн: 16 повноцінних членів та один асоційований

До ключових особливостей центрів, зокрема, належить: використання методів участі і неформального навчання; участь у міжнародних і міжкультурних обмінах та навчанні; поширення цінностей Ради Європи про загальні права людини і демократію.

Європейська Конфедерація Молодіжних Клубів (EYCS)

European Confederation of Youth Clubs – <https://www.ecyc.org/>

18 країн: 19 організацій (більше 12500 центрів загалом)

Принцип роботи: розширення можливостей молоді за допомогою відкритої молодіжної роботи і неформального навчання з метою поширення ідей демократичного громадянського суспільства, заохочення молодих людей брати активну участь у розвитку громад.

Європейська Агенція Молодіжного Інформування та Консультування (ERYICA)

European Youth Information and Counselling Agency –

<http://eryica.org/>

28 країн: 24 повноцінних членів, 5 афілійованих, 4 взаємодіючих НГО (7500 центрів загалом)

Метою агенції є сприяння співпраці у сфері молодіжної інформаційної роботи і послуг; розвиток, підтримка і просування якісної загальної інформаційної молодіжної політики та практики на всіх рівнях; дотримання принципів Європейської молодіжної інформаційної хартії та інформаційних потреб молоді.

Приклади національних мереж молодіжних центрів

Фінська Асоціація Молодіжних Центрів (член EYCN)

<http://www.snk.fi/>

Об'єднує 10 центрів у всій країні.

Асоціація підтримує розвиток молоді, пропонуючи цільові програми спрямовані на навчання та здобуття досвіду в безпечному середовищі.

Головними завданнями є організація тренінгів, соціальної молодіжної роботи, молодіжних таборів, тематичних подорожей та міжнародних обмінів.

Ірландська мережа молодіжних клубів (член ECYC)

<http://www.youthworkireland.ie/>

340 клубів

Місцевий молодіжний клуб є серцем громади, де молоді люди, їх лідери, волонтери і молодіжні працівники займаються реалізацією різних проектів та ініціатив. Молодіжний клуб сприяє більш активному залученню молодих людей до суспільного життя, а також навчання і підтримці волонтерів.

Литовська мережа відкритих молодіжних центрів та просторів

<http://www.jrd.lt/youth-centers>

190 центрів та просторів

Надає молоді місце для проведення вільного часу, зустрічей та соціалізації; організовує дозвілля (гуртки з музики, комп'ютерні науки та ін.); має молодіжних працівників, які консультують і допомагають

молоді; співпрацює з іншими профільними інституціями.

1971 року при ЖЕКах і домоуправліннях в Україні були створені перші підліткові клуби (аналог європейських молодіжних центрів). Держава прагнула не просто забрати підлітків з вулиці, а й усебічно їх розвинути через організоване дозвілля.

Система фінансувалась у вигляді **2%** від сплати кожного мешканця за комунальні послуги. Сьогодні ж клубна система втратила чітко сформульовані цілі, педагогів, дітей, а також матеріально-технічну базу та приблизно **70-80%** приміщень.

2003 року в Україні було **1656** підліткових клубів, а у 2007 – уже **1506**. Сьогодні їх залишилось близько **1000** і ще близько **100** створені за ініціативи громадських організацій. Окрім цього, ще **17** обласних молодіжних центрів виникли за ініціативи обласних рад і державних адміністрацій. Існує тенденція поступового перетворення молодіжних центрів праці в молодіжні центри, що дозволяє їм розширити спектр послуг та охопити своєю роботою ширше коло молоді.

Сьогодні молодіжні центри та клуби перебувають у сфері управління органів місцевого самоврядування. Проте формально цього не регламентує жоден документ. На практиці підлітковими клубами керують комунальні підприємства, структурні підрозділи з питань молоді, освіти, культури місцевих державних адміністрацій або інші відомства.

Успішні приклади

ДІЮЧИХ МОЛОДІЖНИХ ЦЕНТРІВ В УКРАЇНІ

Молодіжний центр Волині, м. Луцьк (www.uc.volyn.net)

Засновник: громадська організація.

Відкритий простір для роботи, відпочинку та розвитку молодіжних організацій Волині.

Напрями діяльності:

- Безкоштовне приміщення для заходів та роботи молодіжних об'єднань, незалежно від реєстрації та сфери діяльності
- Ресурсний центр, надання безкоштовного обладнання для робочих заходів (проектор, мікрофони, плазма, екрани)
- Програми для розвитку організацій та проектів
- Сприяння в організації заходів та реалізації проектів молоді.
- Волонтерська робота в десятках молодіжних проектів.
- Сприяння міжнародній співпраці молодіжних організацій за підтримки Британської Ради, Посольства США в Україні, Міністерства молоді та спорту України та ін.

Сумський міський центр дозвілля молоді, м. Суми (www.dozvillya.org.ua)

Засновник: міська рада.

Формат: майданчик для налагодження партнерських відносин між владою та молоддю. Надає практичну, організаційну, інформаційну та ресурсну підтримку в реалізації молодіжних проектів та ініціатив; освітні та консультаційні послуги з актуальних для молоді питань.

Напрями діяльності:

- Формування національної свідомості та патріотичне виховання молоді.
- Підтримка діяльності громадських об'єднань та студентського самоврядування.
- Пропаганда здорового способу життя серед молоді.
- Підтримка творчої та обдарованої молоді, розвиток культурних традицій у молодіжному середовищі.
- Сприяння розвитку змістовного дозвілля молоді.
- Розвиток міжнародних молодіжно-культурних контактів та обмінів.

Львівський обласний молодіжний центр, м. Львів (facebook.com/lviv.youth.center)

Засновник: обласна рада та обласна державна адміністрація.

Формат: платформа для комунікації, співпраці та розвитку компетенцій молодих людей, з метою реалізації потенціалу молоді для втілення суспільно-корисних ініціатив. Центр активно працює над відкриттям можливостей молоді щодо участі у громадському житті та розбудові мережі молодіжних громадських організацій і служить майданчиком для комунікацій між молоддю, громадським сектором та органами влади.

Напрями діяльності:

- Створення умов для творчого розвитку особистості, інтелектуального самовдосконалення молоді.
- Профорієнтаційна робота серед молоді.
- Сприяння підвищенню громадської активності молоді та розвитку волонтерської діяльності.
- Поширення практики неформальної освіти та самоосвіти.
- Розвиток міжнародного співробітництва для реалізації молодіжних проектів.

Молодіжний центр Дніпропетровщини, м. Дніпро (facebook.com/yc.dp.ua)

Засновник: обласна рада та обласна державна адміністрація.

Платформа для реалізації кращих молодіжних ініціатив Дніпропетровської області, вільний простір, де народжуються та втілюються ідеї шляхом неформальної освіти.

Напрями діяльності:

- Враховувати потреби та прагнення молоді.
- Забезпечувати можливості для навчання молоді.
- Підтримувати молодь в активному та конструктивному вивченні міжкультурних відносин.
- Практика оцінювання з метою покращення якості молодіжної роботи.
- Підтримка командного навчання.
- Розвиток провідних молодіжних програм.
- Розробка, впровадження та оцінювання молодіжних проектів з метою покращення якості молодіжної роботи.

Проект з розвитку молодіжних центрів в Україні

Ініціатори: Громадський сектор Євромайдану та Пласт НСОУ за партнерської підтримки Міністерства молоді та спорту України та фінансової підтримки фонду NED

**Міністерство
молоді та спорту
України**

Етапи проекту

- **Створення спільноти практиків** з активістів, залучених до діяльності молодіжних центрів в Україні (або подібних за діяльністю центрів), задля координації дій та обміну досвідом.
- **Створення відкритої бази молодіжних центрів** з метою ефективного залучення молоді до громадського життя та підвищення міжрегіональної мобільності молоді.
- **Проведення серії семінарів** "Успішні проекти молодіжних центрів в Україні" у 10 містах: Дніпро, Одеса, Івано-Франківськ, Луцьк, Суми, Запоріжжя, Львів та ін. У кожному семінарі беруть участь 25 учасників з різних областей України.
- **Обговорення проектів нормативно-правових документів** та законодавче визначення поняття молодіжного центру.
- **Видання наочного збірника** з детальним покроковим описом створення молодіжного центру, аналізом української нормативно-правової бази в контексті роботи молодіжних центрів, опис роботи і мережевої співпраці успішних молодіжних центрів світу.

Першочергові кроки, необхідні для створення мережі молодіжних центрів в Україні

1. Підтримати розвиток сучасної мережі молодіжних центрів на базі існуючих:

- підліткових клубів (комунальні установи);
- молодіжних центрів (створених за ініціативи місцевої влади або громадських організацій).

2. Запровадити сучасні стандарти молодіжної роботи, що діють у європейських молодіжних центрах, керуючись:

- Знаком якості для молодіжних центрів від Ради Європи;
- рекомендаціями європейських мереж молодіжних центрів.

3. Ухвалити нормативно-правові акти щодо діяльності молодіжних центрів:

- ухвалення Верховною Радою України законопроекту про молодіжні центри;
- затвердження Кабінетом Міністрів України Типового положення про молодіжний центр та узгодження критеріїв Знаку якості для українських молодіжних центрів національного та місцевого рівнів.

Дослідження, проведені в 2015 році Інститутом соціальних досліджень та Школою громадської охорони здоров'я при Мічиганському університеті, показали, що кожен долар...

інвестований
в клуби
для хлопців
та дівчат

в економічних вигодах
повертаються
до приватних осіб
та суспільства

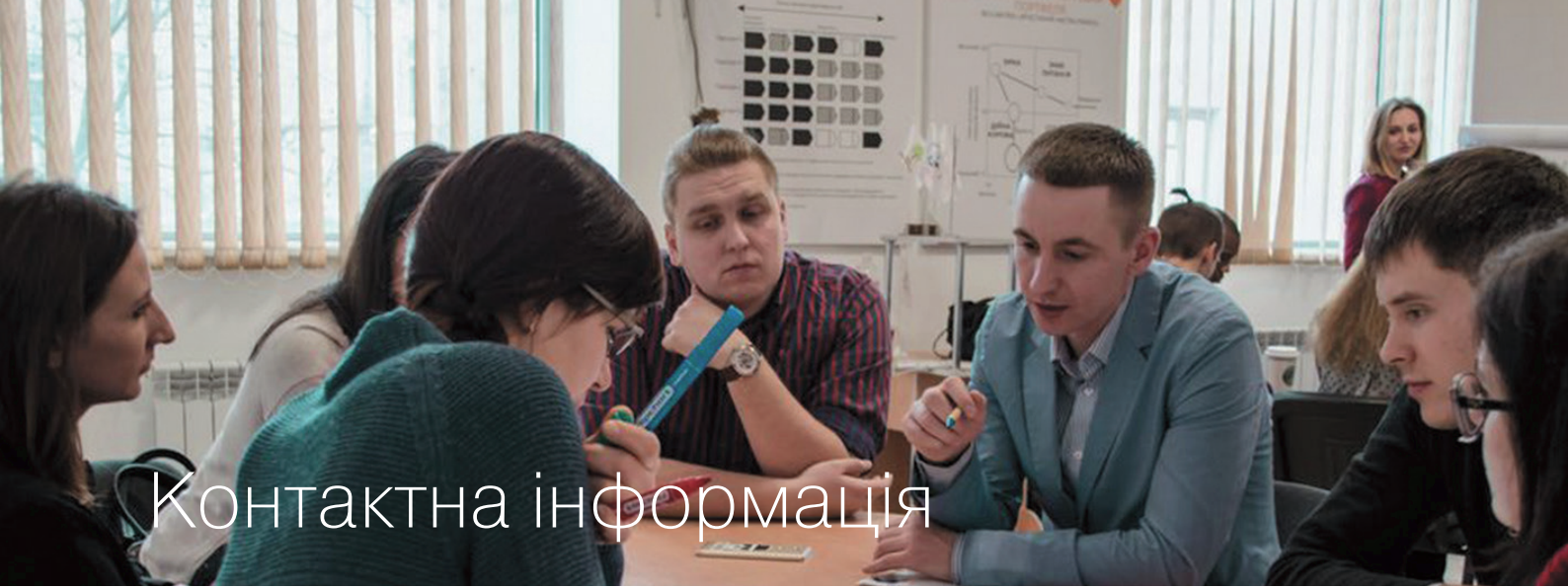
**ЦЕ МІЛЬЯРДИ
ДОЛАРІВ
ЩОРІЧНО!**

\$1

\$9.60

\$13.8
МІЛЬЯРДІВ

Контактна інформація

Міністерство молоді та спорту України

м. Київ, вул. Еспланадна, 42

тел.: (044) 284 30 26

e-mail: depmol@msms.gov.ua

www.dsmsu.gov.ua

www.facebook.com/youthdepukraine

Контакти координаторів проекту:

Олена Подобєд-Франківська
+380977910752

Олег Слабоспицький
+380966462257

01030, Київ, вул. Володимирська 40/2, оф. 10

e-mail: youthcentersua@gmail.com

www.youthcenters.net.ua